

Hinc provenit verior illa resolutio, quod quando quis impetrat per privilegium illud 167 ¶ idem, quod sibi de iure communi compete- bar, non dicitur iuri suo renuntiare, quando non adest incompatibilitas, repugnantia, seu contrarietas cum iure suo, quod quidem nec diminutionem aliquam, aut confusionem patitur, nec renuntiationem inducit, sed potius vnum ius alterum confirmat, ac iuvat, & electum manet, aut etiam simultaneum, si (vt diximus) se invicem non impediunt, cap. post electionem, de concessione prebend. vbi Abb. num. 4. & in cap. veniens, num. 18. & in cap. auditus de prescrip. cap. cum persona, §. cum si tales, de privileg. lib. 6. cap. cum dilectus, de consuet. & est optimus text. in l. forma, §. fin. ff. de censibus, ibi: Si quis veniam petierit, vt sibi censum emendare permittatur, deinde post hoc impetratum cognoverit, se non debuisse hoc petere, quia res emendationem non desiderabat, nullum praedictum ex eo, quod petit, vt censum emendaret, fore, sepissime rescriptum est; vbi glossa verbo, Rescriptum, alios concordantes allegat. l. fin. C. de repudiari. hereditari. per quem solam, sic post Bald. Alexandrum, & alios quos refert, docet Molina de primogen. lib. 2. capitul. 10. num. 95. ibi: Nam quoties concurrunt quoad aliquid ius commune, 168 ¶ & privilegium, non confunduntur, sed potest quis quo ad id vti iure communi, & etiam privilegio, optime prosecutus diligentissimus Praeceptor noster laude omnidignissimus D. Ioann. à Solotzano in tract. de iure Indiar. lib. 3. cap. 1. à num. 56. & sequentibus, vltra quos idem probat Anton. Gomez in l. 45. Tauri, num. 97. & 98. & Ioannes Andrea Monach. & Dominic. in dict. cap. cum persona, & Traucta conf. 16. num. 6. Decianus conf. 13. num. 1. col. 2. pulchre etiam Decius conf. 271. num. 19. Rodericus Suarez conf. 10. n. 65. Roman. conf. 350. num. 14. Mandol. in addit. ad ipsum Roman. conf. 433. in littera E. lacillime pro vtraque parte disputans, & resoluit Iacobus Cancr. variarum resolutionum. tomo 2. part. 3. cap. 3. à num. 81. cum multis sequentibus.

At secus erit, quando inter ius iam competens, & ¶ impetratum per privilegium adest incompatibilitas, & contrarietas, quia tunc sic impetrans videtur iuri suo renuntiare, argument. cap. veniens, de prescrip. l. si mulier. 8. fin. ff. de eo quod metus causa, l. scilicet, vbi gloss. verbo. Mutande, ff. de seruitut. l. depupillo, §. meminisse, ff. de noui oper. numpt. quae iura sic loqui & intelligenda esse sub praefata distinctione, probant supra citati Doctores, & plura fundamenta, doctrinas, & iura, pro hoc distinctionis membro videre poteris apud Iacobum Cancr. vbi proxime per plures numeros.

Ex qua doctrina inferitur, quod titulum multiplicatio etiam ¶ in beneficialibus ad maiorem cautelam, & maiorem iuris sui corroborationem non prohibetur, vt per dict. c. post cessionem de concess. prebend. saepe tenuit Rota vt per Castiad. decif. 291. num. 5. super regul. & decif. 31. de causa possessione & propriet. Verall. decif. 280. lib. 1. in manuscriptis, Rota vt per Nicol. Garcia de benefico. 5. part. cap. 1. sub num. 591. ad fin. decif. adducta. & 6. part. cap. 4. sub num. 39. in decision. ibi. post medium, & in vna Virtuden. Canonizatus 6. Mariz 1595. de qua per eundem Garciam 5. part. cap. 3. num. 43. tenet Gonzal. de alternat. glof. 52. num. 54. Rota vt per Cocci-

num decif. 317. num. 4. & in decif. 47. num. 20. quae decisiones videntur insinuate, esse speciale in beneficialibus, admitti titulum etiam incompatibilium multiplicationem, vt in dict. decif. 47. num. 20. ibi: Postremo, quod dicebatur ius Francisci Alphonfi esse incomparabile cum iure quod Ioannes habebat ex resignatione Petri, non fuit habitum in consideratione cum in beneficialibus admittatur multiplicatio titulorum, &c.

Sed tu declara verum esse multiplicationem hanc in beneficialibus admitti, ita tamē, ¶ quod 171 vbi datur incompatibilitas titulorum, defendi possit ex vtiliori, non verò agere, vide D. Ioann. Solorzan. de iure Indiarum, lib. 3. cap. 1. à num. 65. & 66. & sursum. Quia tunc cogitur actor vnum ex titulis incompatibilibus eligere; & ita intelligi debent dictae Rotae decisiones, & concludit Rota decif. 570. à num. 2. vt per Farin. in posthum. tom. 1. fol. 520. Quia dicitur, quod quando in electo concurrunt plures tituli habentes contrarietatem, vnum eligere tenetur, vt intelligatur quando electus, & beneficiatus vult agere ex duplici titulo incompatibili & contrario, nam tunc opinor indubie, audiendum non esse, sed vnum quem malucit eligere cogatur aduersario desiderante, per communem Doctorum resolutionem, & distinctionem, quam etiam in terminis sequitur Augustinus Barbosa in tractat. de iure Ecclesiast. lib. 3. cap. 13. à num. 212. videndus.

SECTIO V.

Tollerantia S. Apostolicae, quam sit effica- x ad iustitiam recursus pro retentione litterarum, semoto etiam proprio iure, & Regalia Regis. Vbi motiua aliquot neotericorum contraria examinantur, & aperte diluuntur.

SVMMARIVM.

Recursus ad Regem pro tollenda violentia ex executione litterarum in damnum Reipublica competet Regi iure proprio, & est Regalia ipsius, quae in Bulla Caena non prohibetur, & ideo nec tollerantia Papa eget, num. 172.

Tollerantia Pontificum legitimum praestaret titulum ad iustitiam recursus retentionis, quando in Bulla Caena comprehenderetur, num. 173.

Consuetudines aliquot contra libertatem Ecclesiasticam, per tollerantiam longissimam Pontificum sustinentur & iustificuntur, num. 174.

Per Bulla Caena publicationem tolli consensum omnem Pontificis in aliquibus casibus, verum non esse probat Diana, num. 175.

Qui cum aliis loquitur in consuetudinibus contra libertatem Ecclesiasticam, contra quam non fuit inuentus recursus pro tollenda violentia, sed in eius fauorem, num. 176.

Retentionem litterarum in Hispania iustificat tollerantia Pontificum, eo quod in eandem spiritualis regimini vtilitatem vergit. n. 177.

Doctores aliqui Theologi volentes enervare robur tollerantiae in recursu ad Regem recensentur, & examinantur, num. 178. & seqq.

Per

Per Bulla Caena quotannis publicationem tolli consensum Pape ortum ex tollerantia recursus, & consuetudinem contra libertatem Ecclesiasticam, qui dixerint, num. 179.

Tollerantiam Pontificam cum scientia non inducere sufficientem consensum ad iustitiam recursus pro tollenda violentia, & consuetudinem contra libertatem Ecclesiasticam, qui dixerint, n. 180.

Tollerantiam Papa non esse approbatam animo inducendi, vel confirmandi consuetudinem contra libertatem Ecclesiasticam, sed vt scandalum vitetur, qui dixerint, num. 181.

Tollerantiam Pontificam inducere consensum approbatum in consuetudinibus aliquot contra libertatem Ecclesiasticam, plurimi Doctores tenent, num. 182.

Tollerantia Pontificum super recursibus pro tollenda violentia, non cadit super consuetudine contra libertatem Ecclesiasticam, vti falso supponunt aliquot Theologi, num. 183. & num. 184.

Recursus pro tollenda violentia, qui non est contentus in Bulla Caena, per quamlibet eius publicationem non inficitur, num. 185.

Recursus pro tollenda violentia, est comprehenderetur in Bulla Caena, siante tollerantia per rotacula eius publicatione subsequuta non includeretur, sed foret praesertat, num. 186.

Generalis pronisio non extenditur ad eos casus, qui habent speciale prouidentiam, num. 187.

Tollerantia Principis habet vim dispensationis, confirmationis, & consensu, num. 188.

Tollerantia Pontificum in recursu pro tollenda violentia prouenit ex animo approbati, ex natura negotij conformis iuri naturali, & diuino, & pro vtilitate publica, num. 189.

Tollerantia recursus non oritur à causa vitandi scandali, sed ex agnitione Pontificum, vilem esse & necessarium recto vtriusque Reipublica regimini, num. 190.

Iste Pontificum animus ex multis colligitur, ex Bulla nempè Martini V. num. 191.

Et ex aliquibus epistolis Pontificum, & Regum Catholicorum ad inuicem missis, num. 192.

Quas concordata vocauit Diana, num. 193.

Epistole Papa, & Principis legis vim habent, & pro lege possunt allegari, num. 194.

Animus Pontificum approbans recursus ex eo colligitur, quod aliqua verba rigidiora illum respicientia, noniter fuerit sablata à Bulla Caena Domini, num. 195.

Regalia recursus pro tollenda violentia, plurimi Theologi vocantur privilegium, num. 196.

Privilegia, ex quibus competit ad Principes cognitio de aliquibus causis spiritualibus non sunt reuocata per Bullam inuicem magis receptam sententiam, num. 197.

Privilegia Regum obtenta à Sede Apostol. ob remunerationem circa iura spiritualia Summus Pontifex debet reuocare, num. 198.

Pontifices multum deferunt Regalis, & consuetudinibus immemorialibus Principum Christianorum, circa res spirituales, maxime in Regno Hispania tam remoto à Sede Apostol. num. 199.

Animus approbans recursus pro retinendis litteris colligitur ex Bulla Caena, qua expressè permittitur, num. 200.

Supplicatio ad Papam humilitatis & reuerentiae indicatiua ostendit potentiam supreme Maiestatis S. A. quam hac Regalia priuare velle non est verisimile, num. 201.

Recursus pro retentione litterarum nunquam impugnant Rota, num. 01. & num. 203.

Tollerantia Pontificum approbatia recursus multis iustissimis vtilitatis rationibus applicari potest, non vitando scandalo, vt putarunt Theologi aliqui, num. 204.

Animus alicuius directè probari nequit, sed ex verbis eius, aut actibus externis, n. 205.

Tollerantia recursus tamesi prouenit ex vitando scandalo, non ideo tollerantia effectus enervatur, num. 206. & sequentibus.

Multa per patientiam tollerantur, quae si in iudicium deducerentur, non tollerarentur, quomodo intelligatur, num. 207. & sequentibus.

Tollerantia Papa post impletam praescriptionem integrum ius, & omnes effectus dispensationis, & approbationis integre consequitur, ibidem.

Tollerantia Papa, pro vitando scandalo in iuribus pertinentibus ad Sedem Apostolicam, post completam praescriptionem praestat integrum ius tollerato, non antea, num. 208.

Cap. nihil de praescriptionibus, & cap. nisi essent de prebendis, ad id interpretantur, & versus intellectus adducitur, ibidem.

Tollerantia Papa ob scandalum vitandum maiorem praestat causam ad dispensandam, & magis Papam arietat, num. 209.

Propter pacem firmandam, & pacem, vt cesset scandalum; facilius redditur Papa ad dispensandam in prohibitis, num. 210.

Tollerantia Papa, non praestat apparitionem, nec dispensationem statuti contra ius diuinum, num. 211.

Tollerantia Papa in iis, quae non sunt contraria iuri diuino, approbationis, & dispensationis vim habent, num. 212.

Tollerantia Principis in iis quae non dependent à sua potestate, nihil operatur, num. 213.

Theologi negantes effectus tollerantiae Pontificum in recursibus falso autumant, recursus esse contra ius diuinum; num. 214.

Recursus pro tollenda violentia sunt conformes iuri naturali, & diuino, & in fauorem libertatis Ecclesiasticae, num. 215.

Recursus pro tollenda violentia vti rem tam grauem non tollerarent tandiu Pontifices, si vtiliter non indicarent vtriusque Reipublica, num. 216.

Recursus pro tollenda violentia, si Pontifices iudicarent iuri naturali aut diuino, necnon libertati Ecclesiasticae obtinere, vtiliter resisterent, & non tollerarent, num. 217.

Sicuti in similibus fecisse, & passim facere pro salute animarum, & Pastoralis officio, ostenditur ex multis Canonice decretis, num. 218.

Pontifices tollerant recursus ad Regem pro tollenda violentia, agnoscentes ita vile & necessarium esse vtriusque Reipublica bono regimini, num. 219.

Tollerantia Pontificum multum operaretur ad recursus iustitiam, quando ea egeret Rex, cui hac regalia competit iure proprio, & ex debito Regalia officij, num. 220.

VANDU recursus ad Regem pro tollenda violentia orta ex executione litterarum Apostolicae, in pernitium Reipublicae obtenturum, non foret proprium ius, & Regalia ipsius. Et ¶ consequenter quando ex 172

E 3

Bulla

ius perfectum tollerato, licet interim, quod non completur, Papa tolleranti, & successori- bus suis non officiat, est text. expressus in cap. nihil de præscriptionibus, iuxta unum & verissimum & indubitatum intellectum (sic dictum per scribentes laudandos) cuius verba sunt: Nihil prodest; & infra, nihil cum scandalo, nihil cum forali strepitu vobiscum nos velle de causis pauperum definire, vobis scripsisse meminimus. Sed illud scire vos credimus, taciturnitatem atque patientiam nostram futuris post me Pontificibus in rebus pauperum præiudicium non facturam; quem textum ita intelligit Ioannes Andreas, & summat. sequatur Abbas Panormitanus, ibidem, n. 6. Paulus Parisius in repetitione eiusdem text. à n. 9. & sequentibus, ubi latè discutit, & resolut hunc intellectum esse verissimum, & ab omnibus ferè receptum, & quantum ad sui veritatem à nemine impugnatum, nempe vt hæc tolerantia Papa non inferat præiudicium interim, quod non completur præscriptio ex possessione, & tolerantia causata; secus post eam. Idem dicit Mascardus de probationibus, conclus. 304. num. 5. post Felin. in cap. 1. de litis contestat. Geminianus, conf. 91. præmisso. Idem Felin. in cap. super his, col. penult. de accusatio. post Innocentium ibi, Decius in consil. 118. viso instrumento, volum. 2. latè latè in l. sciendum, col. 8. in 4. limitation. principal. C. qui admittit, plura etiam per Felin. in cap. Albericus, col. 2. de testibus. Adest & ad idem text. in cap. nisi essent, de præbendis & dignitatibus, ubi tolerantia Papa pro bono pacis præstita super quodam pacto illicito, & omnino reprobatum inter colligantes electos efficatit operatur, infumumque & legitimum titulum confert, ibi: Se pro bona pacis, & utilitatis hoc ordinasse fatetur. & ibidem protinus: Nos eam hoc adhibito moderamine tolleramus, iunctis iis que in duobus numeris proximè sequentibus scripimus.

209 Ergo falso opinantur Theologi, quod consensus, & dispensatio non ita perfecte inducatur ex tolerantia causata, & præstita ob euitandum scandalum, cum potius hæc ratio euitandi scandali efficacius influat in eam, & ardet Papam, & Principem ad facilius consentiendum, & dispensandum in prohibitis, & aliis illicitis, & ex ea ratione maius robur, & efficaciam nec non iustitiam recipit tolerantia ipsa (si super iis cadat, que pendeant à potestate Principis de quo protinus) quia valde interest boni communis scandala vitari; hæc doctrinam singulariter firmant Hostiensis, in cap. quia circa in fin. de consanguinitate, & affinit. & ibi Ioann. Andreas, num. 4. Abbas num. 2. Alexander, de Neno, num. 2. Præpositus, num. 1. Henricus, in fin. Mandofius de signatura gratia, tit. dispensationes matrimoniales, verbo, Ad euitanda gravia scandala, Antonius Cucus, lib. 5. institution. maiorum, tit. 13. num. 14. Covarruias in 4. decretal. 2. part. cap. 6. §. 10. num. 3. Henriquez, lib. 12. de matrimonio, cap. 3. num. 9. Gutierrez quest. Canon. lib. 2. cap. 15. num. 107. Petrus de Ledesma de matrimonio, quest. 56. art. ultim. dubio 4. col. 2. Felinus, conf. 26. num. 19. Menochius, conf. 385. num. 7. vol. 4. Thomas Sanchez de matrimonio, lib. 8. disp. 19. num. 9. & seqq.

210 Sicut etiam ex idemitate tationis propter pacem firmandam, vel habendam, & vt cessent, & extinguantur lites, & controuersie, ex qui-

bus orti solent scandala, iusta est causa concedendi dispensationem in prohibitis, & vetitis, Nauarrus in summa Latina, cap. 22. addit. ad num. 85. in fin. cap. 21. Diuus Thom. 2. 2. quest. 63. art. 2. ad 2. Paludan. 4. distin. 40. quest. vnic. artic. 3. & ibi supplementum Gabriëlis, quest. vnic. art. 3. dub. 3. Diuus Antonius 3. par. tit. 1. c. 14. §. ultimo ad fin. Victoria Summa, vbi de matrimonio, num. 295. Henriquez lib. 12. de matrimonio, cap. 2. num. 9. Petrus de Ledesma de matrimonio, quest. 58. art. ultimo ad fin. & in summa Sacrament. vbi de matrimonio, cap. 17. conclus. 5. Ludouic. Lopez instructor. conscient. de matrimonio, cap. ultimo, col. penult. Manuel Rodriguez 1. tomo, summa 2. edicione, cap. 237. concl. 1. num. 2. Graffius in decis. aureis 1. part. lib. 2. c. 81. in fin. Vega 2. tomo, summa cap. 34. casu 167. Abbas in cap. quia circa, num. 2. de consanguinitate, & affinit. & ibi Alexand. de Neno, num. 2. Præpositus, num. 1. Mandofius de signatura gratia, titulo dispensationis matrimon. versic. Iusta causa dispensandi, Antonius Cucus lib. 5. institut. maiorum, tit. 13. num. 14. Gallego de cognition. spiritual. cap. 22. num. 7. & num. 16. Sicque tantum abest quod causa vitandi scandali, admittat vires, & energet effectus tolerantie, vt potius eidem robur addat, & faciliat consentium, & dispensationem.

Petrus Surdus in dict. consil. 301. num. 57. & 58. in contrarium allegatur supra num. 181. nostram probat doctrinam communem, & dam dispensatans & probans, quoddam statutum temporale, de quo ibi, contra Clericos promulgatum esse contra ius diuinum, in quo non cadit dispensatio expressa, & per consequens nec tolerantia. Sic à num. 57. & 58. loquitur in hæc: tollitur ex prædictis, quod allegat Domin. Menochius, præsumi scientiam, & licentiam Pontificis, eiusque tolerantiam haberi pro dispensatione, & privilegio: nam si expressa Pontificis concessio non potest Clericos potestati seculari subiacere: multo minus id efficiet simplex scientia, & tolerantia; ita arguitur addition. ad Marian. in dict. cap. si quis Clericus, num. 46. validior enim est expressus consensus, quam tacitus, cap. scienti de regulis iuris in 6. &c. Et in specie, quod scientia & tolerantia Papa non valident consuetudinem, per quam Clerici subiiciuntur laicis: probantur Ioannes de Lignato, & Gaspar Calderin. in cap. decernimus de iudiciis, quia patientia non iuuat in eo, quod irratioabiliter sit, & multa tolerantia, que tamen non permittuntur, aut concedantur, vt in proposito benedicit Abbas in cap. Clerici, num. 6. de iudiciis, vbi sustinet, quod hæc consuetudo est nulla, tanquam contra Ecclesiasticam libertatem, Marianus in dict. cap. si quis Clericus, n. 43. vbi etiam vult, quod talis consuetudo non iubetur per scientiam, & tolerantiam Pontificis (sequitur & facit ipse Petrus Surdus) que ergo à Domin. Menochio allegantur t de Papæ scientia, tolerantia & dispensatione, & optime procedunt in iis, que iuri diuino non contrariantur: at vbi repugnat diuinum ius, tunc non est credendum, quod Papa velit circa id patiendum, & tacendo dispensare, quod expressè statuendo, & disponendo facere non possit. Hæcenus observatio Petri Surdi.

Quæ quidem iuridica est, & verissima, nam postquam probabiliter suppositum illud statutum

tutum Principis temporalis fuisse editum contra ius diuinum; rectè sequitur, quod tolerantia Papæ nihil operatur, sicuti etiam viribus carere, si præter super iis, que non consistunt in potestate Principis, tenent Berouus conf. 183. n. 25. lib. 3. addition. ad Bertazol. in consil. 176. vers. 4. maxime. Alexand. conf. 84. num. 3. lib. 1. Natta conf. 636. num. 191. quod & Nos etiam resoluimus in nostris Commemoriis de protection. Regia, 1. part. cap. 1. num. 150. vbi post Abbat. Loazes, Mascardum, & Cenedum, diximus: Quod Summi Pontificis tolerantia in eo, quod à iure naturali non prohibetur, pro dispensatione habetur expressa. In quibus etiam terminis loquantur Doctores contrarij citati superius à num. 178. dum ad tollendum vires, & effectus tolerantie Pontificis ex fundamento mouentur, quod recurfus ad Regem pro tollenda violentia sunt contra ius diuinum, & per consequens contra libertatem Ecclesiasticam, quæ suppositio si fuisse vera (sicuti est falsa) rectè procederet consequentia, & illatio ex hæcenus comprobatis, quod contra ius diuinum, & naturale non operatur tolerantia Principis.

At cum isti nostri saluberrimi recurfus ad Regem pro tollenda violentia, non solum non sint contra ius diuinum, aut naturale, sed imò iuri naturali, & diuino, admodum conformes, & ab eisdem fluxerint, deriuentur, & iustitiam trahant, nec adhuc in aliquo obstant libertati Ecclesiasticæ, sed ei neruose assistant, & in eius fauorem precipue dirigantur, vt sepius probauimus ex omnium fere Doctorem hæc de re tractantium assertione, & supra hæc scilicet, in 183. tetigitur. Sequitur, quod patientia, & tolerantia Pontificis suas integratiter vires obseruet, & consensus infumum, & legitimum titulum præstat huiusmodi recurfibus legitime introductis, & præstitis.

Nec enim credendum est rem tam grauem, & notabilem per tot secula, & immemorabile 216 tempus, tot Pontifices tacere, & tollerare voluisse, nisi agnita iustitia Regis ex maxima Reipublicæ utilitate procedente, & omni iure roborata, ad text. celebrem, in l. si forte, §. 1. ff. de penis, ibi: Nec enim debebat tam magnam rem tantùm reticere, & cap. 1. de frigidis, & maleficiis, ibi: Quia si proclamare voluit, cur tantùm tacuit. l. 6. tit. 8. part. 4. Præsertim cum nonnulla pro utilitate communi contra asperitatem ex equitate mansuetudine tollerari noscantur; que sunt verba expressa Pontificis in cap. Abbate, §. fin. vers. Præsertim, de sententia & re iudicata, lib. 6. quæ iura clarè monstrant, ex quo fonte, & causa publicæ utilitatis nempe Pontificum Romanorum tolerantiam huiusmodi fluxisse, & originem trahere.

Si enim putarent Pontifices Maximi, hos recurfus pro tollenda violentia sustinere iuri diuino, naturali, aut libertati Ecclesiasticæ, aut in aliquo detraheri iuribus, & autoritati Sedis Apostolicæ, & Principis ob id innotatissimum esse censuræ Ecclesiæ: nullatenas paterentur; sed pro salute animarum, & populi Christiani obstitissent viriliter, vt cum iudicio perpendant omnes fere Doctores, præsertim Hispani de hæc re tractantes superius ad principium huius, cap. 2. per multos numeros laudati: sicuti ratione muneris, & pastoralis officij ad id tenentur, & vt pastores euigiles intrepidè & neruose

prædictis se opponerent, & animosè subuertissent, & eradicatorum, prout nullo humano respectu attempto contra plures Reges, & regna fecisse (vbi saluti animarum consulere sibi ipsi visum fuit) pluribus in decretis Canonice legitimus, vt in cap. Clericus 3. ibi: Suaeque submittit re ditioni, & (quod dolenter referimus) nonnullis Ecclesiarum Prælati Ecclesiasticæ persone trepidanter, vbi trepidandum non est, transitoriam pacem querentes, plus timentes maiestatem temporalem offendere, quam æternam, talium abusus non tam temerariè, quam improvidè acquiescunt. Nos igitur talibus iniquis actibus obuiare volentes, de fratrum nostrorum Consilio Apostolicæ Autoritate statuimus, &c. de immunitate Ecclesiastica, lib. 6. consonat bene illud Diui Gregorij 2. part. Pastoralis, cap. 4. relatus in cap. ste Reitor. 43. distinction. Sapè Rectores improvidè humanam amittere gratiam formidantes, loqui libere rectè, permissentur, text. etiam in cap. fin. ibi: Nos iustitiam nostram, & Ecclesie Sponsam nostre nolentes negligere, qui alios in sua iustitia consouemus, &c. de immunitate Ecclesiastica, lib. 6. qui textus totus legendus erit, quia multum confert rei de qua specialiter agimus, & text. in capitulum 1. ibi: Expedi: quod per diligentiam, & auctoritatem Sedis Apostolicæ (qua curam habet Ecclesiarum omnium & tutelam) contra talium ausus, & conamina opportunum remedium apponatur, vt Ecclesia ipsa in plenitudine iuris sui, & libertatis integritate laetur, ac destabilis malignorum audacia, & insolentium nefaria temeritas propulsentur. Sanè intelleximus, quod in Regno Franciæ, &c. eodem titulo, & lib. cap. 1. ibi: Hac generali constitutione animarum periculis obistere capientes, &c. de iure iurando, lib. 6. & tandem singularis ad propositum est text. in cap. loci 29. quest. 9. in illis verbis: Si negligenter ea, quæ male suscipiuntur, omittimus, excessus viam alius proculdubio aperimus. Idem legitur in cap. peruenit, 93. distinct. & infinitis aliis.

Concludendum erit igitur, quod tunc Summi Pontifices tot iustitias Pastores salutarum animarum, iuriumque & auctoritatis Sedis Apostolicæ non obstitunt, & obuiant his recurfibus pro tollenda violentia; sed tolerant per tot secula, & immemorabile tempus, eo moueri, quod valdè viles, & necessarios viti que Reipublicæ semper agnouerunt. Et quod hæc tolerantia (licet aliàs ea non egeat Rex noster Catholicus, cuius est proprium ius, munus, & Regalia inseparabilis à sua Corona, vt per c. 1. & sequentibus, hæc 1. part. & in commentarijs de protection. Regia, capitulum 1. & 2. latius comprobauimus) Tamen quando ea egeret, tunc indubie valdè prodesset ad iustitiam horum recurfuum, iustamque causam præscribendi, & inde legitimum titulum, & dispensationem adquirendi præstaret scientia hæc, & longissima Pontificum tolerantia iuxta communem, & magis receptam Doctorem sententiam, tenentium etiam in alijs consuetudinibus immemorialibus, non contra ius diuinum, aut naturale, sed aliter contra libertatem Ecclesiasticam introductis; tolerantiam Pontificum inducere consensus, approbationem, confirmationem, & dispensationem, de quibus supra à num. 1. & sequentibus; & per totam hæc sectionem. Et hæc consequentiam legitimum etiam probant omnes alij Theologi negantes tolerantiam Pontificum

tificum effectus in ipsi recutibus pro tollenda violentia, dum ad id moueantur falso supposito, quod recursus hic sint contra ius diuinum, & libertatem Ecclesiasticam, quod si deficit, iam agnoscent tollerantiam Pontificum suos omnes iuris effectus operaturam, vt sup. n. 14. annotauimus.

CAPVT III.

Bullarum executio quibus ex causis violenta dicatur, vt earum retentio (iuxta Bullam Cœnæ) licita iudicetur.

SVMMARIVM.

In Bullarum retentione nihil fit, quod detrahatur Pontifici auctoritati, eiusve purissimas aures offendat, num. 1.
 Rex Catholicus omni reuerentia, & conatu pro ipsius summa Religione decreta Pontificia colit, & exequi conatur, num. 2.
 Papa non concederet Reipublicæ spirituali, & temporali damnosa rescripta, si illud sciret à principio, num. 3.
 Damnum illatum per litteras Pontificales Reipublicæ, non aliter perciperetur à Sede Apostolica, quam per delationem omnibus numeris absolutam factam Papa per Senatum, num. 4.
 Reges suam prestam auxilium, vt exequantur litteras Apostolicas mediocriter tollende, & sub grauisimis penis idem exhortantur, num. 5.
 Litteræ aliquot interim suspenduntur, dum Summus Pontifex instructus de damno publicæ utilitatis aliud censet, num. 6.
 Multa iura Canonica, & Ciuilia grato animo ferunt suspensionem litterarum suggestionibus obtenturam in damnum Reipublicæ, num. 7.
 Pontifex per importunationem nimiam multoties concedit non concedenda, num. 8.
 Importuna petitio non solum Papam, & Principes temporales, sed & ipsum Christum vicit, num. 9.
 Importunitas in Principem quandam infert violentiam, qua multoties inuoluntariè multa concedit non concedenda, num. 10.
 Violentia, & immodica persuasio equiparantur à iure, num. 11.
 Per importunitatem obtenta, cum fiant inuito concedente, non valent, num. 12.
 Multa iura permittunt litterarum Apostolicarum suspendi executionem legitima existente causa, ad effectum rescribendi ad Principem, n. 13.
 Cap. si quando de rescriptis, verba ponderantur, ibid.
 Cap. cum tenemur de prebend. verba declarantur, num. 14.
 Authen. de mandatis Princip. §. deinde competens ponderatur, num. 15.
 Authen. vt nulli iudic. §. & hoc verò mirabilis adducitur, num. 16.
 L. fin. C. si contra ius vel vilit. public. ponderatur, num. 17.
 Plures leges Partita, & Recopil. conferuntur mandante Regi litteras non exequendas, sed rescribendam Regi de damnis publicæ utilitatis, num. 18.
 Mandatum Superioris in dubio iustum præsu-

mitur, eique obediendum, num. 19.
 Principis mandati executio suspendenda, si timeatur ex ea maius damnum, quam ex dilatione, num. 20.
 Principis mandatum iniustum, aut ipso iure nullum non est exequendum, num. 21.
 Commissarius non suspendens executionem rescripti notoriam continentis iniustitiam ad effectum rescribendi, an puniatur pena ordinaria, n. 22. remissinè.
 Rescriptorum executio suspendenda, donec de inconuenientiis, aut periculo Principis informatus, vel reuocet, vel secundam mittat iussionem, num. 23.
 Si ex litteris Pontificis, vel Principis oritur scandalum, vel magnum damnum, peccat obediens, num. 24.
 Iusta causa suspendendi rescriptum ubi adest, illius censuras non incurritur, num. 25.
 Qui iure contendit non dicitur inobediens, n. 26.
 Censura contra inobedientes fulminata eos ligant, qui cum obstinatione non adimplent, n. 27.
 Retentio Bullarum ex legitima causa, & eloque Christiano ob bonum publicum spirituale, aut temporale, non odio, nec immodestia facta licita iudicatur à Doctores, num. 28.
 In litteris, ex quibus resultat damnum publicum, deficit intentio Papæ, num. 29.
 In Bullarum retentione Senatus nihil agit de Pontificis potestate, nec de viribus litterarum, sed de eius intentione dubitatur, quod licitum est, ibidem.
 Voluntas, & potestas ubi ad inuicem repugnant nihil agitur, num. 30.
 Defectus intentionis, vel facti annullat litteras Apostolicas, num. 31.
 Defectus intentionis Papæ, & surruptio equiparantur, num. 32.
 Clausula quantumcumque pregnantis non tollit defectum intentionis Papæ, num. 33.
 Clausula (motu proprio) non tollit defectum intentionis, num. 34.
 Clausula (motu proprio) nihil operatur contra præsumptam, vel verisimilem voluntatem concedentis, num. 35.
 De defectu intentionis Papæ, qui latè tractent DD. num. 36. remissinè.
 Exceptio defectus intentionis, vel facti, non censetur exclusiua ab statuto reiciente omnes exceptiones, num. 37.
 Ista exceptio non censetur reiecta per pactum de non opponendo, & admittitur contra exceptionem, num. 38.
 Defectus intentionis, & facti non tam est exceptio, quam defensio non comprehensa in statuto excludente exceptiones, num. 39.
 Nec comprehenditur in statuto negante defensiones, num. 40.
 Exceptio defectus intentionis, & facti etiam post terminum datum à Iudice ad opponendum admittitur, num. 41.
 Exceptio defectus intentionis, & facti ex illis est, quas Iudex supplere tenetur parte non opponente, num. 42.
 De hac exceptio defectus intentionis qui tractent, & explicent, num. 43. remissinè.
 Senatus in recursu retentionis tantum indagat intentionem Papæ, qua deficit existente iusta causa ad suspendendam executionem litterarum, num. 44.

S:

Si Curia Roman. ministri recognoscant finem, & preteritum Regis in hac Bullarum retentione, non agere ferrent eandem, num. 45.

ON existimet aliquis, quidquam apud Regia Hispaniarum Prætoria in hisce rebus, & negotiis Ecclesiasticis fieri, quod, vel minimum deroget Summi Pontificis potestati, vel purissimas eius aures offendat: ablit enim hoc à Catholicis Hispaniarum Principibus, qui Sanctæ Romanæ Ecclesiæ, eiusque Summi, & totius Christiani Orbis Pontificis Sacrosanctæ & decretæ, & mandata maximo conatu, pro ipsorum pietate, & in Deum religionem colunt, exequuntur, & venerantur: is oblecto candido animo expendat, litterarum Apostolicarum executionem quandoque differti, ac suspendi regij Prætorij Decreto, & auctoritate: vt maximus Christi Vicarius interim certior fiat, quot, & quantis afficiatur incommodis, & grauaminibus, calamitatibus, & arumnis Reipublica ista, propter multa, quæ ab ipso fallis precibus, & suggestionibus impetrantur, quæ minime Sanctissimus Pontifex foret concessurus, si per syncceram, iustamque narrationem certò sciret, quid spirituali, & Ecclesiastico, & temporali huius Regni, & principatus recto regimini sit magis conueniens, & conducibilis, quanta insuper incommoda illi aduersarentur. Quod non aliter percipi valet, quam per delationem omnibus numeris absolutam, quæ à vobis prudentissimis, & atque in huius Reipublicæ administratione diu continua experientia, & tantorum, atque grauissimorum negotiorum cursu exercitissimis ipsimet Pontifici fiat. Vt & bene aduertit Præsul. Episcopus, Couar. præf. quest. cap. 35. num. 6. Azbed. in l. 2. tit. 6. lib. 1. Recopil. col. 3. fol. 106. Cened. Canon. quest. 45. num. 11. qui alios allegant, Salaz. in præf. crimin. Canon. cap. 54. num. 21.

Reges etenim nostri hoc tantum sine, & animo litteras sic Reipublicæ præiudiciales Apostolicas detinent, & cum aliis omni conatu, & obedientia certant Summi Ecclesiæ Præsulibus cunctas omnes tollerabiles litteras exequi, & ad id suum auxilium libentissimè præstant, vt ipsimet Reges profuerint, atque testantur in l. 14. tit. 3. lib. 1. Recopil. in fine, ibi: *Y es de creer, que nuestro muy Santo Padre condescenderà la suplicacion que sobre esto le hizieremos, auiedo acatamiento à la justicia y buena razon sobre que se funda, y à la obediencia que su Santidad y su predecesores siempre saltaron en nos, y en nuestros lprogenitores; & similitur in l. 25. eodem, tit. 3. lib. 1. Recopil. ibi: *Se nos ha dado muchas querrelas de los agrauados, que cada dia reciben en esto nuestros Reinos, de pronosiones que se desfachan en orte de Roma, en derogacion de las preeminencias dellas, y de la costumbre immemorial, suplicandonos por el remedio. T por que nuestra intencion y voluntad es, como sempre ha sido, y sera, que los mandamientos de su santidad, y Santa Sede Apostolica, sus ministros, sean obedecidos y cumplidos con toda la reuerencia y acatamiento debido, y assi lo tenemos encargado; y por esta encargamos mandamos a los Arçobispos, y Obispos, y a todos los Cabildos, Abades, y Priores, y Archiprestes deitos nuestros Reinos, y a sus jue-**

res y oficiales, que assi lo hagan y que todas las letras Apostolicas que viniere de Roma, en la que fueren justas, y rasonables, y se pudieren buenamente tolerar, las obedezcan, y hagan obedecer y cumplir en todo y por todo, sin poner en ello impedimento, ni dilacion alguna, por que nos terminamos por deservidos de lo contrario, y mandamos proceder con todo rigor contra los inobedientes, &c.

Inter omnes totius Orbis Christianas nationes nulla excellentior Hispanica in obsequio præstando Sedi Apostolicæ, in eius auctoritate tuenda, in reuerentia, & obedientia Pontificum decretis propter fidei puritatem, & ardentem Catholicæ Religionis zelum, & cultum, quo semper Hispaniarum Reges, eorum ministros eslagralle noscuntur, historiographi exteri, & naturales, vltra plures alios ita ostendit Luitius Marinæus Siculus in Reb. Hispan. lib. 5. cap. de Hispanor. sobrietate. ibi: *Quare quidem meo iudicio in Orbe toto terrarum, nulla gens est hodie Hispana, vt ita dicam, Christianior. Ioannes Balaus Belga, lib. 1. Chronicon. Hispan. cap. 9. ibi: Fuit profecto Hispania Christiana Religionis semper obseruantissima, & Fidem Catholicam, qua semel imbuta sincerissimè usque coluit, Hæreticis infestissima, quod & latè prosequitur Simancae de Catholicis institution. tit. 3. num. 3. & 14. Camillus Borrellus de præstantia Regis Catholici, cap. 81. Baldefius de dignitat. Reg. Hispan. cap. 20. à num. 19. Domin. Gregor. Lopez Madera Supremi Consilij dignissimus Senator in Monarchia Hispan. cap. 6. fol. 46. & cap. 112. à num. 3. & nouissimè Fiat. Ioann. à Salazar. in Politica Hispan. propositio. 3. Nauarrete in discurs. politic. 7. Doctissimus Præceptor Nolter D. Ioann. à Solozan. in tractat. de iure Indiarum, lib. 2. cap. 25. à num. 12. & per totum, cap. videndus; qui plura congerit in proposito. Et de hac natione Hispania nimis obediens prælati Ecclesiæ, Fiat. Ioan. de la Puente in conuenient. vtriusque Monarchia, lib. 1. cap. 2. §. 3. ad medium.*

Interim igitur dum Summus Pontifex instructior hisce de rebus publicæ & utilitati consulere, & re decernit per secundam iussionem, alioque litterarum Apostolicarum executio differtur, eò quod nec ipse Summus Ecclesiæ Pastor vult, quemquam opprimi, & violenter grauari, imò potius hoc ipsum denotat in dicta Bulla in Cœna Domini, di. cap. 14. dum supplicationes ad ipsum, Sedemque Apostolicam permittit interponi, vt ipse inclius informatus de inconuenientiis suspendat suarum litterarum per importunitatem nimiam extortarum effectum, digneturque ea damna curare, & tollere, vt in illis verbis, di. Bulla in Cœna Domini, ibi: *Vel alias executionem litterarum Apostolicarum, vel executorialium, etiamsi sub preterito violentie prohibenda, vel quod ad nos informandos, (vt ipsi animi) supplicauerint, aut supplicari fecerint nisi ipsa supplicationes huiusmodi coram nobis, & Sede Apostolica legitime prosequantur, &c.* De quo amplissimè cap. antecedenti actum est, Cened. quest. Canon. 45. n. 11. & alij, di. cap. 2. citati à principio.

Hoc enim grato animo ferunt Pontifices, & Principes & omnes per varia Canonica Decreta, & Cæsarea responsa metitè prævidentes datuna oriunda ex multis litteris Apostolicis, per

F. Iugge